

Gemeente Voorschoten

Project

Cultuur Centrum Kruispuntkerk fase 2

Onderwerp

Inventarisatie beheermodellen

Datum

5 september 2024

1. Inleiding

Volgens de Cultuurvisie en de Centrumvisie van de gemeente Voorschoten, alsook aansluitend bij de visies van de culturele partijen, is het cultuurcentrum Kruispunt straks een plek die bruist. Hierover geeft de gemeente Voorschoten aan:

Gelet op de cultuurvisie Voorschoten en de Maatschappelijke Agenda worden daarbij in de nieuwe situatie de volgende aspecten met name belangrijk gevonden:

- *Er is sprake van multifunctioneel gebruik en een divers en breed cultuuraanbod/programmering (verschillende kunstdisciplines);*
- *Het aanbod is in z'n geheel aansprekend voor alle inwoners van Voorschoten en stimuleert de cultuurparticipatie in Voorschoten;*
- *Inwoners, jong en oud, met en zonder beperking moeten deel kunnen nemen aan het culturele leven;*
- *Synergie door als (hoofd)gebruikers actief samen te werken en zaken te delen;*
- *Het is een plek die goed toegankelijk en bereikbaar is en ontmoeting en verbinding faciliteert en stimuleert;*
- *Vanuit de Maatschappelijke Agenda wil de gemeente samenwerking tussen de cultuuraanbieders onderling en samenwerking tussen cultuur, zorg, sport en welzijn stimuleren.*
- *Het is een levendige plek, cultuur, historie en economie kunnen elkaar hier versterken.*

Als onderdeel fase 2 Cultuurcentrum Kruispunt is een verkend hoe de culturele partijen aankijken tegen de gewenste manier van samenwerken en het beheer straks in de nieuwe situatie. Hiervoor is in mei jl. een vragenlijst over de huidige en gewenste situatie verspreid onder de culturele instellingen. Vervolgens zijn drie bijeenkomsten (de eerste 1 op 1 per organisatie) georganiseerd in juni, juli en augustus, waarin respectievelijk de uitkomsten van de vragenlijsten, de huidige activiteiten in het huidige Culturele centrum, inspirerende voorbeelden van andere culturele instellingen, voorbeelden van beheermodellen (zie bijlage 2) en de eerste ideeën hoe dit op te pakken naar de toekomst, zijn besproken.

2. Huidige situatie

Bezetting

In het huidige Cultureel Centrum aan de Prinses Marijkelaan 4 is er sprake van verschillende “vaste huurders” (deels culturele organisaties deels andere organisaties (kerkgenootschap, private partijen) en

deels “incidentele huurders” (zie bijlage 1). Het doel van het Cultuurcentrum is zowel bezoekers laten genieten van culturele activiteiten zoals film, theater en muziek (stimuleren “passieve” cultuurbeleving) als ook het stimuleren van “actieve” cultuurbeleving (zelf muziek te maken, meedoen aan toneelvoorstellingen etc.).

Voor een bruisend cultureel centrum is een hoge bezettingsgraad en intensief gebruik gewenst. In het huidige centrum aan de Marijkelaan is de bezetting overdag lager is dan in de avonduren. Dit is deels te verklaren doordat mensen overdag school of werk hebben. Maar het is ook te verklaren omdat de huidige organisatie niet alle aanvragen voor verhuur kan honoreren vanwege beperkte capaciteit. Voor het nieuwe centrum lijkt het waarschijnlijk dat de locatie in het centrum en een andere beheerstructuur het mogelijk maken een hogere bezetting te realiseren.

Horeca

In Haalbaarheidsonderzoek (fase 1 cultureel centrum) is aangegeven dat een commerciële horeca een verrijking zou kunnen voor het cultuurcentrum. In de uitwerking (fase 2) zijn daarbij kanttekeningen gemaakt. De laagdrempeligheid van het cultuurcentrum voor alle Voorschotenaren wordt door alle betrokkenen gezien als een groot goed. Zo worden de prijzen van kaartjes voor voorstellingen en consumpties laag gehouden, zodat iedereen kan komen en meedoen. Ten aanzien van een commerciële horecapartij werd bezorgdheid uitgesproken of er dan geen te hoge prijzen zouden ontstaan. Ook de logistiek van een vol café of restaurant versus in- en uitgaande stromen bezoekers van voorstellingen in het strakke pantser van het bestaande kerkgebouw was aanleiding tot vragen.

Beheermodel

In het verleden is aan het Filmtheater gevraagd, of deze het beheer van het cultuurcentrum wilde vormgeven. Hiervoor is door het Filmtheater een aparte stichting opgericht die dit nu, sinds de start, op zich heeft genomen. Uit de evaluatie onder alle partijen is de belangrijkste conclusie dat in het cultuurcentrum Kruispunt straks een nieuwe manier van samenwerken en een aanpassing van het beheermodel wenselijk is. Dit heeft enerzijds te maken met dat het uitvoeren van beheertaken met een team van vrijwilligers, zoals nu, een (te) zware belasting is. Na de afgelopen jaren hiervoor de vrijwillige inzet te hebben geleverd is het einde in zicht. Ook is het ingewikkeld ten aanzien van de onderlinge samenwerking als er ongelijkwaardigheid kan ontstaan tussen culturele partijen ten aanzien van het invullen van de agenda bijvoorbeeld.

3. Voorbeelden in het land

De volgende voorbeelden uit het land zijn gepresenteerd en besproken ter inspiratie:

Dorpscentrum Oegstgeest

Sinds 10 jaar actief, met activiteiten die zich richten op ‘verbinden en ontmoeten’, binnen de thema’s: ‘Zingeving en Welzijn’. Denk hierbij aan: inloopochtenden, Filmhuis, bridge, Parkinson Café, Repair Cafe e.a. Was ooit een verzameling losse organisaties. Heeft een gezamenlijk doel geformuleerd en werkt actief vanuit de kernwaarden: verbindend, betrouwbaar en gastvrij. Het bestuur is heel transparant en eens per maand is er een vrijwilligersbijeenkomst “Petje af”, waar iedereen wordt geïnformeerd over en betrokken bij wat er speelt. Het Dorpscentrum heeft een ingehuurde onafhankelijke beheerder die aanwezig is in het centrum.

CKC & Partners Zoetermeer

Motto: muziek, dans, Theater, beeldende kunst en techniek voor alle Zoetermeesters.

Dit Cultureel Centrum werkt intensief samen met scholen en weet veel jeugd te betrekken. Voor de culturele partijen in Voorschoten ook een interessante denkrichting, waar ook nog ruimte voor zou zijn in het cultuurcentrum Kruispunt.

Theaterkerk Bommel

Deze theaterkerk is ontstaan uit een initiatief van bewoners en ondernemers. Door oprichting van een stichting, crowdfunding en gezamenlijk de schouders eronder zetten is het gelukt om dit project tot stand te brengen.

Beheermodellen

Het beheer van meerdere culturele instellingen in één gebouw kan op verschillende manieren worden georganiseerd, afhankelijk van de specifieke behoeften, doelstellingen en samenwerkingsmodellen van de betrokken instellingen. In bijlage 1 zijn enkele mogelijke beheermodellen weergegeven, die kunnen worden overwogen. Deze modellen zijn gepresenteerd aan de culturele partijen. Maar tijdens de presentatie bleek al dat het nog te vroeg is om al een nieuw beheermodel te kiezen, als er eigenlijk eerst een inventarisatie moet plaatsvinden over eventuele extra partijen uit het maatschappelijk of cultureel of onderwijsveld die zouden willen aansluiten. De keuze voor een specifiek beheermodel hangt af van de doelstellingen, behoeften en de visie over- en mate van samenwerking tussen de culturele instellingen in het gebouw. Het is belangrijk om een model te kiezen dat recht doet aan de unieke kenmerken en doelstellingen (en mogelijkheden) van elke instelling. Het gekozen model ondersteunt ook de efficiëntie, synergie en samenwerking van alle instellingen.

4. Conclusies tot nu toe

Bezetting

De culturele partijen delen de ambitie om een cultuurcentrum in de Kruispuntkerk te realiseren dat zo bruisend mogelijk is voor jong en oud. Dat is nu al zo tijdens veel mooie voorstellingen en tijdens repetities, maar, los van verhuur die al regelmatig ook plaatsvindt, er is nog ruimte voor versterkende activiteiten. De samenwerking met andere beleidsdomeinen, zoals ook de Cultuurvisie van Voorschoten voorstaat, biedt zeker kansen. Denk aan een samenwerking met welzijnsactiviteiten, zoals culturele activiteiten met ouderen of mensen met een beperking, of programma's voor schooljeugd etc. Het zou zelfs kunnen zijn dat bepaalde locaties met activiteiten op dit vlak geheel of gedeeltelijk samen zouden kunnen gaan in de Kruispuntkerk. Dit dient echter nader onderzocht te worden.

Horeca

Om de eerdergenoemde redenen: laagdrempeligheid en lage prijzen, heldere en vloeiende publieksstromen in het gebouw en ook het gebruik van m2 verlaten we de insteek om commerciële horeca

ook onder te brengen in cultuurcentrum Kruispunt. Er zal wel de gelegenheid zijn om drankjes en kleine snacks etc. te laten serveren door vrijwilligers en ook is catering van buitenaf voor events mogelijk.

Beheermodel

Ten aanzien van het gewenste beheermodel is allereerst een verdere verkenning van mogelijk nieuw aan te sluiten partijen nodig. Partijen die versterkend gaan werken op 'de culturele impact' van het cultuurcentrum op alle Voorschotenaren. Maar ook versterkend op de bezetting en exploitatie.

Er lijkt bij de culturele organisatie een voorkeur te bestaan voor een beheerorganisatie van vrijwilligers die een afspiegeling zijn/afkomstig zijn van de verschillende (vaste) gebruikers van het nieuwe cultuurcentrum. Deze organisatie kan verantwoordelijk zijn voor het verdelen van de ruimtes in de tijd, het (laten uitvoeren van) kleinschalig beheer en schoonmaak. De afzonderlijke organisaties behouden hun eigen identiteit. Feitelijk lijkt dit model dat als uitgangspunt wordt gezien in belangrijke mate op het model dat nu in de Marijkelaan wordt gehanteerd maar dan breder gedragen door alle culturele organisaties.

Idee is om in het centrum met dit model te starten en daarna te bezien in hoeverre verdere doorontwikkeling zou kunnen plaatsvinden. Er is nog ruim voldoende tijd tot aan de opening van het cultuurcentrum Kruispunt om hierin stappen te zetten. Het is aan te bevelen een kwartiermaker of coördinator aan te stellen om dit traject uit te werken. Deze verkenning moet leiden tot een overzicht van alle partijen die straks het nieuwe cultuurcentrum gaan betrekken. Gezamenlijk kunnen zij een beheermodel kiezen, van waaruit zij willen starten. Net als in het dorpscentrum Oegstgeest is de gedachte dat het tijd kost om in te huizen en samenwerkingskansen die verder gaan dan de huidige praktijk, te verkennen. Hier wordt ook verschillend over gedacht. Stap voor stap hierin met elkaar optrekken is de route waar iedereen zich in kan vinden.

Bijlage 1: Huurders cultureel centrum Marijkelaan

Vaste huurders van lokalen:

Lokaal 1 en 2: House of Prayer for all Nations International

Lokaal 3: Fanwork Musicals

Lokaal 4: Toneel Groep Voorschoten

Kantoor BG: Maria Starke Fotograaf

Vaste huurders/gebruikers zalen:

6 x per week dagdeel Vergaderzaal: Inburgeringslessen

Maandagavond ronde hal: Expat zanggroep

Dinsdagavond theaterzaal: Sinfonietta Voorschoten

Woensdagmiddag/avond ronde hal: Fanwork Musicals

Woensdagmiddag theaterzaal: Filmtheater Voorschoten

Woensdagavond theaterzaal: Filmtheater Voorschoten

Donderdagavond theaterzaal: Filmtheater Voorschoten

Donderdagavond: 1 x per maand theaterzaal: Theater

Vrijdagavond theaterzaal: Filmtheater Voorschoten

Zaterdagmiddag theaterzaal: Filmtheater Voorschoten

Zaterdagavond theaterzaal: Filmtheater Voorschoten

Zondagmiddag theaterzaal: Filmtheater Voorschoten

1 x p. mnd Zo.ochtend theaterzaal: Jeugdtheater

1 x p. mnd Zo.ochtend theaterzaal: Cinemini

Zaterdagavond 1 x per maand theaterzaal: Podium Jong Professionals Jazz

Regelmatige huurders:

Diverse maatschappelijke en private organisaties

Losse huurders tot 2024:

Diverse maatschappelijke en private organisaties

Bijlage 2 Beheermodellen

1. Gecentraliseerd beheermodel

Eén enkele (externe) organisatie óf entiteit beheert alle culturele instellingen in het gebouw. Deze deelorganisatie is verantwoordelijk voor de algemene coördinatie (bezetting), financiën, marketing, personeelszaken en operationele aspecten van alle instellingen.

2. Federatief beheermodel

Elke culturele instelling behoudt een zekere mate van autonomie. Er is verder een overkoepelend beheer (samenwerkingsverband) die de gemeenschappelijke belangen behartigt, middelen deelt en samenwerking faciliteert. Dit gemeenschappelijk beheer kan eventueel gevoerd worden door afgevaardigden van de culturele instellingen, door de gemeente of eigenaar van de kerk.

3. Consortium-beheermodel

Het model lijkt op het federatieve beheermodel; een stichting of consortium van culturele instellingen neemt het gebouw in beheer en zorgt voor de exploitatie. Elke culturele instelling behoudt haar eigen identiteit en opereert volgens een eigen missie, maar werkt samen op het gebied van gedeelde diensten, programmering (bezetting) en marketing.

4. Rotatiemodel

Elke culturele instelling neemt op bepaalde perioden of jaren de (volledige) leiding over het beheer van het gebouw, waarbij verantwoordelijkheden en besluitvorming cyclisch roteert. Kleine instellingen kunnen zich met andere kleine instellingen samenvoegen om een beheergroep te vormen. Men kan ervoor kiezen de wisseling niet in een keer volledig, maar gedeeltelijk (gefaseerd) uit te voeren zodat de opgedane kennis binnen 'het bestuur' blijft.

5. Hybride beheermodel

Een combinatie van verschillende beheermodellen, waarbij bepaalde onderwerpen centraal worden beheerd terwijl andere meer gedecentraliseerd zijn.

Nader beoordelen is dit model zinvol is. (chaotisch vanwege de vele instellingen?)

6. Coöperatief beheermodel

Alle culturele instellingen werken samen als gelijke partners in het beheer van het gebouw. Er is een beperkt aantal beheeronderwerpen waar het beheer over beslist. Beslissingen neemt men gezamenlijk en de financiën deelt men op basis van evenredigheid (gelijkheid) of consensus.